

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laeiksi yhteismetsälain muuttamisesta ja yhteismetsäosuuksien lunastamisesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 205/1996 vp laeiksi yhteismetsälain muuttamisesta ja yhteismetsäosuuksien lunastamisesta annetun lain kumoamisesta.

Eduskunta, jolle maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 21/1996 vp, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

yhteismetsälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 11 päivänä tammikuuta 1991 annetun yhteismetsälain (37/1991) 6, 8, 12, 35, 40, 42, 44, 50 ja 51 §, sekä 53—55 §,
muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2 §, 4 §:n 1 momentti, 5, 7 ja 9 §, 10 §:n 1 momentin 2, 3 ja 5 kohta, 11 §, 13 §:n johdantokappale, 33 ja 34 §, 38 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 39, 41, 43 ja 45—49 §, 52 § ja 56 §:n 1 momentti sekä
lisätään 4 §:ään uusi 3 momentti, 10 §:n 1 momenttiin uusi 1 a kohta ja 13 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 §

Kiinteistöihin kuuluvan yhteismetsän hallinnosta ja käytöstä säädetään tässä laissa.

2 §

Yhteismetsän osakas on se, jonka omistamaan kiinteistöön kuuluu osuus yhteismetsään. Osakkaat muodostavat yhteismetsän osakaskunnan.

Osakkaista pidetään osakasluetteloa, johon merkitään osakkaat ja heidän kiinteistöjensä yhteismetsäosuudet.

4 §

Yhteismetsän alue on pysyvä vähentymättömänä. Alue, joka soveltuu paremmin muuhun tarkoitukseen kuin metsätalouden harjoittamiseen, saadaan kuitenkin asianomaisen ministeriön luvalla ja sen määräämillä ehdoilla täyttää vastiketta vastaan luovuttaa yhteismetsästä erotettavaksi. Lupa ei

kuitenkaan ole tarpeen, jos luovutettavan alueen merkitys yhteismetsän harjoittamalle metsätaloudelle on vähäinen.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske yhteismetsää, joka on muodostettu kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 96 §:n mukaisesti.

5 §

Asianomainen ministeriö voi, milloin olosuhteiden olennainen muuttuminen tai muu erityinen syy niin vaatii, osakaskunnan hakemuksesta myöntää luvan yhteismetsän jakamiseen niiden kiinteistöjen kesken, joihin kuuluu osuus yhteismetsään. Jos yhteismetsästä ei jakamalla voitaisi muodostaa osakaskiinteistöille soveliaita metsäpalstoja tai jos jakaminen muuten ei ole tarkoituksenmukaista, lupa voidaan myöntää yhteismetsän myymiseen osakkaiden hyväksi.

Yhteismetsä, jonka hallinto ja käyttö yhte-

nä kokonaisuutena on ilmeisen epätarkoituksenmukaista, voidaan osakaskunnan hakemuksesta asianomaisen ministeriön luvalla jakaa kahdeksi tai useammaksi yhteismetsäksi.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu lupa ei ole tarpeen, kun kysymys on yhteismetsästä, joka on muodostettu kiinteistönmuodostamislain 96 §:n mukaisesti.

7 §

Kiinteistön tai kiinteistöön kuuluvan alueen liittämisestä yhteismetsään kiinteistölle annettavaa yhteismetsäosuutta vastaan säädetään kiinteistönmuodostamislain 10 luvussa.

9 §

Kiinteistön osuutta yhteismetsään (*yhteismetsäosuus*) ei saa erikseen luovuttaa tai siirtää eikä pidättää, ellei jäljempänä toisin säädetä.

10 §

Yhteismetsäosuus saadaan erikseen luovuttaa, siirtää tai pidättää:

1 a) kun kysymys on osuudesta sellaiseen yhteismetsään, joka on muodostettu kiinteistönmuodostamislain 96 §:n mukaisesti tai osuudesta, joka on syntynyt mainitun lain 99 §:n mukaisesti;

2) kun kiinteistö tai kiinteistön koko alue lunastetaan taikka pyydetään liitettäväksi valtion metsämaahan tai kun kiinteistö pyydetään liitettäväksi pakkolunastusyksikköön sen mukaan kuin erikseen säädetään;

3) kun yhteismetsäosuus luovutetaan kiinteistölle, joka täyttää maaseutuelinkeinolain mukaisen tuensaannin yleiset edellytykset, taikka tilalle, jonka omistaja voi päästä osalliseksi porotalouslain (161/1990), luontaiselinkeinolain (610/1984) tai kolttalain (253/1995) mukaisista tukitoimenpiteistä;

5) kun yhteismetsäosuus pidätetään luovutettaessa kiinteistö tai kiinteistön koko alue valtiolle tai kunnalle.

11 §

Kun kiinteistö, johon kuuluu yhteismetsäosuus, halotaan tai lohkotaan, sovelletaan yhteismetsäosuuteen, mitä kiinteistönmuodostamislain 13 luvussa säädetään osuudesta yhteiseen alueeseen.

13 §

Osakaskunnan on laadittava toimintaansa varten ohjesääntö. Ohjesäännössä on mainittava:

Ohjesääntö on lähetettävä asianomaiselle metsäkeskukselle tiedoksi.

33 §

Osakaskunnalla on oltava vähintään kaksi tilintarkastajaa. Yhden tilintarkastajista valitsee metsäkeskus.

34 §

Yhteismetsää on hoidettava ja käytettävä metsäsuunnitelman mukaan, jollei siitä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Ennen kuin osakaskunta on hyväksynyt metsäsuunnitelman, yhteismetsää saadaan hoitaa ja käyttää ottaen huomioon metsäsuunnitelman laadinnalle 2 momentissa säädetty vaatimukset.

Metsäsuunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon kestävän metsätalouden harjoittamisen asettamat vaatimukset.

Metsäsuunnitelma on lähetettävä asianomaiselle metsäkeskukselle tiedoksi. Jos osakaskunta ei huolehdi metsäsuunnitelman laatimisesta, on metsäkeskuksen huolehdittava suunnitelman laatimisesta osakaskunnan kustannuksella.

Kiinteistötoimitusta koskevat erityissäännökset

38 §

Yhteismetsästä 4 §:n 1 momentin mukaan luovutettu alue sekä 5 §:n 1 momentin mukaan myyty yhteismetsä muodostetaan kiinteistöksi tai siirretään kiinteistöön noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislain säädetään lohkomisesta. Muodostettava kiinteistö vapautuu yhteismetsän osakaskiinteistöihin vahvistetuista kiinnityksistä.

Jos yhteismetsästä luovutetun alueen tai yhteismetsän myymisen vuoksi yhden tai useamman osakaskiinteistön arvo merkittävästi alenee, on osakaskunnan talletettava näille kiinteistöille kuuluva osuus kauppahinnasta korkoineen lääninhallitukseen, jos näihin kiinteistöihin kohdistuu panttisaamia. Lohkomistoimituksessa on toimitusmies-ten annettava lausunto, minkä kiinteistöjen osalta kauppahinta on talletettava. Kauppahintaa ei saa jakaa ennen lausunnon antamista.

Talletettuun kauppahintaan on panttioikeuden haltijalla sama oikeus kuin hänellä on osakaskiinteistöön. Jollei osakaskiinteistön omistaja voi näyttää kaikkien panttioikeuden haltijain antaneen lupaa talletetun kauppahinnan nostamiseen, on lääninhallituksen jaettava varat niin kuin kiinteän omaisuuden kauppahinnan jakamisesta säädetään ulosotolaissa (37/1895).

39 §

Kun yhteismetsän jakamiseen osakaskiinteistöjen kesken on myönnetty 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu lupa, osakaskunnan on haettava asianomaiselta maanmittaus-toimistolta jaon suorittamista. Jakamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteistönmuodostamislain 139 §:n 1 momentissa ja 142—147 §:ssä säädetään.

Kun yhteismetsän jakamiseen kahdeksi tai useammaksi yhteismetsäksi on myönnetty 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu lupa, osakaskunnan on haettava jaon suorittamista asianomaiselta maanmittaustoimistolta. Jakamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteistönmuodostamislain säädetään halkomisesta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään yhteismetsän jakamisessa noudatettavasta menettelystä, koskee vastaavasti yhteismetsää, joka on muodostettu kiinteistönmuodostamislain 96 §:n mukaisesti.

41 §

Alue, jonka osakaskunta on saanut luovutuksen kautta, liitetään yhteismetsään noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislain 13 luvussa säädetään alueen liittämisestä yhteiseen alueeseen.

Kiinteistö, johon osakaskunnalla on lainhuuto, voidaan yhdistää yhteismetsään, jos kiinteistöön ei kohdistu kiinnityksiä eikä sillä ole oikeutta erityiseen etuuteen tai osuutta muuhun yhteiseen alueeseen kuin siihen yhteismetsään, johon se yhdistetään. Muutoin yhdistämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteistönmuodostamislain 17 luvussa säädetään kiinteistöjen yhdistämisestä. Yhteismetsän ja siihen liitettävän alueen tai siihen yhdistettävän kiinteistön ei kuitenkaan tarvitse sijaita samassa kunnassa.

Jos yhteismetsä muodostuu eri kuntiin kuuluvista rekisteriyksiköistä, 1 momentissa tarkoitettu alue liitetään siihen rekisteriyksikköön, joka sijaitsee samassa kunnassa kuin liitettävä alue, ja 2 momentissa tarkoi-

tetussa yhdistämisessä kiinteistö yhdistetään siihen rekisteriyksikköön, joka sijaitsee samassa kunnassa kuin yhdistettävä kiinteistö. Jollei yhteismetsä sijaitse milteään osin samassa kunnassa kuin liitettävä alue tai yhdistettävä kiinteistö, alueesta tai kiinteistöstä muodostetaan liittämisessä tai yhdistämisessä erillinen rekisteriyksikkö, joka kuuluu osana yhteismetsään.

43 §

Jos kiinteistörekisterin pitäjä 41 §:n 2 momentissa tarkoitettua yhdistämistä käsitellessään havaitsee, että yhteismetsään yhdistettävään kiinteistöön kuuluu yksityinen erityinen etuus, osuus yhteiseen erityiseen etuuteen tai osuus muuhun yhteiseen alueeseen kuin osakaskunnan hallinnossa olevaan yhteismetsään, sen on, ennen kuin se tekee päätöksen yhdistämisestä, varattava osakaskunnalle tilaisuus panna kahden kuukauden kuluessa vireille kiinteistötoimitus, jossa etuudet taikka osuudet etuuksiin tai yhteisiin alueisiin asianosaisten sopimuksesta siirretään luovuttajan omistamaan muuhun kiinteistöön tai lohkotaan luovuttajalle eri kiinteistöksi. Jollei sopimusta luovuttajan kanssa aikaansaadakaan, osakaskunnalla on oikeus luovuttaa sanotut osuudet tai etuudet muullekin henkilölle. Toimituksessa noudatetaan, mitä kiinteistönmuodostamislain säädetään yhteiseen alueeseen olevan osuuden ja erityisen etuuden siirrosta tai erottamisesta.

45 §

Yhteismetsän osakaskunnan hankkima yhteismetsäosuus erotetaan luovuttavasta kiinteistöstä ja siirretään yhteismetsän osakkaiden kiinteistöihin niiden aikaisempien osuuksien mukaisessa suhteessa toimituksessa, johon sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain säädetään lohkomisesta. Jos yhteismetsäosuus on seurannut osakaskunnan hankkimaa määräalaa, osuus siirretään osakkaiden kiinteistöihin kuitenkin siinä toimituksessa, jossa määräala erotetaan emä kiinteistöstä.

Yhteismetsäosuuden yhteismetsään liittämisen edellytyksenä on, että osakaskunta on saanut osuuteen lainhuudon ja että kiinteistöön, josta osuus otetaan, ei kohdistu kiinnityksiä tai liitettävä osuus vapautetaan vastaamasta sanotun kiinteistön kiinnityksistä. Edellytyksenä vapauttamiselle on, että panttioikeuden haltija antaa siihen suostu-

muksensa. Vapauttaminen voi tapahtua panttioikeuden haltijan suostumuksesta, jos kiinteistö, josta osuus otetaan, riittää liittämisen jälkeen selvästi vastaamaan siihen kohdistuvista panttisaamisista. Vapauttamista koskevista päätöksistä on viipymättä ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle.

Jos 41 §:n 2 momentin mukaan yhteismetsään yhdistettävään kiinteistöön kuuluu osuus yhteismetsään, siirtyy tämä osuus samalla, kun kiinteistö yhdistetään yhteismetsään, osakkaiden kiinteistöihin niiden yhteismetsäosuuksien mukaisessa suhteessa. Yhdistämissä päätöksessä on tällöin päätettävä osakaskiinteistöjen yhteismetsäosuuksien suuruudesta.

46 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, yhteismetsäosuuteen sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislain 13 luvussa säädetään osuudesta yhteiseen alueeseen.

47 §

Mitä tässä laissa säädetään kiinnityksestä, sovelletaan myös muihin lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin merkittyihin panttioikeuksiin.

48 §

Jos kiinteistötoimituksen tai muun kiinteistönmuodostusta koskevan toimenpiteen joh-

dosta aiheutuu yhteismetsän osakaskiinteistöjä tai niiden osuuksia koskevia muutoksia, on kiinteistörekisterin pitäjän ilmoitettava siitä osakaskunnalle osakasluetteloon tehtävää merkintää varten. Yhteismetsän pinta-alaa ja rajoja koskevista muutoksista on ilmoitettava asianomaiselle metsäkeskukselle.

49 §

Tämän lain noudattamista valvovat metsäkeskukset. Toimivaltainen on se metsäkeskus, jonka toimialueella yhteismetsä tai suurin osa siitä sijaitsee.

52 §

Osakaskunnan velasta voidaan yhteismetsästä metsäkeskuksen osoituksen mukaan ulosmitata ja myydä puita noudattaen, mitä ulosottolaissa säädetään irtaimen omaisuuden ulosmittauksesta ja myymisestä.

56 §

Metsäkeskuksen on pidettävä yhteismetsien osakaskunnista rekisteriä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantulemista vireille tulleet maanmittaustoimitukset käsitellään loppuun muutettavan lain säännösten mukaisesti.

Laki

yhteismetsäosuuksien lunastamisesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan yhteismetsäosuuksien lunastamisesta 11 päivänä kesäkuuta 1971 annettu laki (455/1971) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 199__.

Ne lunastusasiat, joita koskeva lupahakemus on tullut Metsähallituksessa vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään loppuun kumottavan lain säännösten mukaisesti.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1996
